

А. В. Столітній

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, Харків, Україна

ВПРОВАДЖЕННЯ Е-СИСТЕМИ ПІД ЧАС НАГЛЯДУ ЗА ДОДЕРЖАННЯМ ЗАКОНІВ ПРИ УМОВНО-ДОСТРОКОВОМУ ЗВІЛЬНЕННІ ЗАСУДЖЕНИХ ВІД ПОКАРАННЯ АБО ЙОГО ЗАМІНИ НА БІЛЬШ М'ЯКЕ

Анотація. Актуальність даного дослідження обумовлена складністю розрахунків строків умовно-дострокового звільнення від відбування покарання і заміни невідбутої частини покарання більш м'яким. Зазначено, що потенційні корупційні фактори обумовлюють ризики помилкового або свідомо неправильного розрахунку працівниками виправних установ відбутого засудженим строку покарання, що може призвести до несвоєчасного умовно-дострокового звільнення від відбування покарання засудженого або заміни покарання більш м'яким. Вказано, що сучасний ступінь розвитку інформаційних технологій надає можливість автоматизувати самоповторювані математичні та логічні операції, що застосовне, в тому числі, до нагляду прокурора за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах. Наголошується, що створення спеціалізованих автоматизованих електронних алгоритмів на основі норм Закону України "Про прокуратуру" та з урахуванням практичних напрацювань надає органам прокуратури ефективний та неупереджений інструмент правозастосування. Описано функціонал та принципи роботи розробленої авторами комп'ютерної програми «Автоматичне обчислення строку відбутого засудженим покарання» (Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір від 12.05.2021 № 104528), що забезпечує автоматичне обчислення строку застосування до засуджених ст.ст. 81, 82, 107 КК України. Зроблено висновок, що в умовах триваючих процесів цифровізації кримінальної юстиції та з урахуванням необхідності оптимального використання органами прокуратури людських та часових ресурсів, доцільне системне впровадження розробленої комп'ютерної програми як ефективного та неупередженого інструменту правозастосування щодо автоматичного обчислення строку застосування до засуджених ст.ст. 81, 82, 107 КК України під час проведення прокурорами відповідних перевірок в порядку ст. 26 Закону України "Про прокуратуру".

Ключові слова: прокурор, нагляд, покарання, умовно-дострокове звільнення, заміна, строк, обчислення, автоматизація.

Вступ

Відповідно до п. 4 ч. 1 ст. 2 Закону України "Про прокуратуру" від 14.10.2014 № 1697-VII (далі – ЗУ "Про прокуратуру") на прокуратуру покладено функцію нагляду за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах, а також при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян [1]. Для реалізації вказаної функції статтею 26 ЗУ "Про прокуратуру" прокурору надано повноваження щодо відвідування місць несвободи, опитування осіб, ознайомлення з матеріалами, проведення перевірок, життєвих заходів реагування тощо.

Наказом Генерального прокурора від 29.12.2021 № 400 "Про організацію діяльності прокурорів з протидії порушенням прав людини у правоохоронній та пенітенціарній сферах" (далі – Наказ № 400) передбачено вимоги щодо забезпечення прокурорами нагляду за додержанням:

- прав і свобод людини, загальних інтересів суспільства і держави при виконанні покарань та інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи, відповідно до законів України, міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України;

- законодавства щодо запобігання катуванню чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню із затриманими, взятими під варту та засудженими чи їх покаранню;

- передбачених законодавством вимог режиму, порядку та умов тримання затриманих, осіб, до яких застосовано запобіжні заходи у вигляді тримання під

варту, поміщення до психіатричного закладу в умовах, що виключають їхню небезпечну поведінку, а також осіб, до яких застосовано інші заходи примусового характеру;

- визначених законодавством вимог режиму, порядку та умов тримання, а також відбування покарань в'язнями, у тому числі щодо використання бюджетних коштів, майна та інших ресурсів держави, спрямованих на ці цілі;

- законодавства під час виконання покарань, не пов'язаних з позбавленням волі, та пробації;

- законів під час здійснення оперативно-розшукової діяльності оперативними підрозділами органів і установ виконання покарань та слідчих ізоляторів Державної кримінально-виконавчої служби України;

- законодавства при застосуванні за адміністративні правопорушення заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян [2].

На виконання вказаних норм органами прокуратури під час здійснення нагляду за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах, а також при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян, вживаються заходи щодо виявлення, усунення порушень прав засуджених та їх недопущення у подальшому.

Окремим питанням під час виконання прокурами завдань на цьому напрямі є забезпечення нагляду за дотриманням прав засуджених до позбавлення волі при застосуванні умовно-дострокового звільнення від відбування покарання і заміни невідбутої частини покарання більш м'яким, передбачених ст.ст. 81, 82, 107

Кримінального кодексу України (далі – КК України) відповідно, з метою недопущення порушень з цих питань. При цьому п. 15.2 Наказу № 400 окремо передбачає проведення прокурорами, у межах компетенції, перевірок в комісіях установ виконання покарань з розгляду питань застосування до засуджених ст.ст. 81, 82, 84 КК України [3].

Варто зауважити, що умовно-дostroкове звільнення від відбування покарання (ст.ст. 81, 107 КК України) та заміна невідбутої частини покарання більш м'яким (ст. 82 КК України) є комплексними інститутами кримінального та кримінально-виконавчого права, що системно впливають на кримінальну юстицію.

Зокрема, Рекомендація Rec (2003) 22 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам “Про умовно-дostroкове звільнення” визначає умовно-дostroкове звільнення одним з найбільш ефективних і конструктивних засобів запобігання рецидивам і сприянню переселенню, забезпечуючи заплановану, полегшену і контрольовану реінтеграцію ув'язненого в суспільство [4].

Соціальним призначенням інституту звільнення від покарання є корегування інтенсивності криміналізації конкретних суспільно небезпечних діянь, скоєних конкретними особами, в залежності від досягнення по відношенню до них цілей покарання – перш за все виправлення засуджених, сприяти індивідуалізації та диференціації кримінальної відповідальності, служити поступовою формою переходу від застосування кримінальних покарань до нормального життя у суспільстві [5, с. 18]. Вказане застосовне також щодо заміни невідбутої частини покарання більш м'яким.

З огляду на вимоги ч. 1 ст. 2 Кримінального процесуального кодексу України щодо застосування до кожного учасника кримінального провадження належної правової процедури [6], визначену ч. 1 ст. 1 Кримінально-виконавчого кодексу України мету покарання через призму виправлення і ресоціалізації засуджених [7], нагляд прокурора за додержанням законів при умовно-дostroковому звільненні засуджених від покарання або його заміни на більш м'яке набуває особливої актуальності.

Огляд літератури

Українські науковці присвятили дисертаційні дослідження питанням прокурорського нагляду за додержанням законів в установах виконання покарань (Лемак Р.В. (2012) [8]), прокурорського нагляду за додержанням прав та законних інтересів засуджених до позбавлення волі (Курило М.П. (1998) [9]) та безпосередньо прокурорському нагляду за додержанням законів України при умовно-дostroковому звільненні засуджених від кримінального покарання (Скригонюк М.І. (1999) [10]). Питання обчислення строків при застосуванні до засуджених умовно-дostroкового звільнення від відбування покарання висвітлював у науковій публікації Настасяк О. (2016) [11]. Водночас, питання автоматизації прокурором окремих процедур з нагляду за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах щодо застосування умовно-дostroкового

звільнення від відбування покарання і заміни невідбутої частини покарання більш м'яким вченими не досліджувалось а, з огляду на потенціал сучасних інформаційних у наведеному напрямі, є актуальним та потребує дослідження.

Метою даної роботи є обґрунтування перспективи вдосконалення процедур нагляду за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах шляхом застосування прокурором автоматизованих електронних алгоритмів при обчисленні строків застосування умовно-дostroкового звільнення від відбування покарання і заміни невідбутої частини покарання більш м'яким, передбачених ст.ст. 81, 82, 107 КК України.

Результати та обговорення

Умовно-дostroкове звільнення від відбування покарання (ст.ст. 81, 107 КК України) та заміна невідбутої частини покарання більш м'яким (ст. 82 КК України) полягають у дostroковому звільненні від відбування покарання або його заміни на більш м'яке засудженому, який відбув певну частину строку покарання, призначеного вироком суду, та довів своє виправлення або став на шлях виправлення, за умови обов'язкового дотримання ним ряду обов'язків, перелічених у законі та встановлених судом.

Застосування ст.ст. 81, 82, 107 КК України можливе лише за наявності матеріальної підстави та формальної передумови. Матеріальною підставою для застосування ст.ст. 81, 107 КК України є доведеність засудженим свого виправлення сумлінною поведінкою і ставленням до праці (та навчання – для неповнолітніх), для застосування ст. 82 КК України – становлення на шлях виправлення. Формальною передумовою застосування вказаних норм є фактичне відбуття засудженим частини строку покарання, визначеної у ч. 3 ст. 81, ч. 4 ст. 82 та ч. 3 ст. 107 КК України.

Конкретні строки, що потребують розрахунку для можливого застосування ст.ст. 81, 82, 107 КК України, визначено залежно від виду та ступеня тяжкості кримінального правопорушення і особи застудженого, а саме для застосування:

– ст. 81 КК України – засуджений повинен відбути не менше половини (кримінальний проступок або нетяжкий злочин, крім корупційних кримінальних правопорушень, а також за необережний тяжкий злочин), двох третин (корупційний нетяжкий злочин, умисний тяжкий злочин чи необережний особливо тяжкий злочин, а також у разі, якщо особа раніше відбувала покарання у виді позбавлення волі за умисне кримінальне правопорушення і до погашення або зняття судимості знову вчинила умисне кримінальне правопорушення, за яке вона була засуджена до позбавлення волі) та трьох чвертей (умисний особливо тяжкий злочин, а також покарання, призначене особі, яка раніше звільнялася умовно-дostroково і вчинила нове умисне кримінальне правопорушення протягом невідбутої частини покарання) строку призначеного судом покарання;

– ст. 82 КК України – не менше третини, половини та двох третин призначеного судом покарання відповідно;

– ст. 107 КК України – не менше третини (нетяжкий злочин і за необережний тяжкий злочин), половини (умисний тяжкий злочин чи необережний особливо тяжкий злочин, а також, якщо особа раніше відбувала покарання у виді позбавлення волі за умисне кримінальне правопорушення і до погашення або зняття судимості знову вчинила у віці до вісімнадцяти років нове умисне кримінальне правопорушення, за яке вона засуджена до позбавлення волі) та двох третин (умисний особливо тяжкий злочин, а також, якщо особа раніше відбувала покарання у виді позбавлення волі і була умовно-достоково звільнена від відбування покарання, але до закінчення невідбутої частини покарання та до досягнення вісімнадцятирічного віку знову вчинила умисне кримінальне правопорушення, за яке вона засуджена до позбавлення волі) призначеного судом покарання у виді позбавлення волі [12].

Складність таких розрахунків та потенційні когнітивні фактори обумовлюють **ризик помилкового або свідомо неправильного розрахунку** працівниками виправних установ **відбутого засудженим строку покарання**, що може призвести до несвоечас-

ного умовно-достокового звільнення від відбування покарання засудженого або заміни покарання більш м'яким та, як наслідок, порушення прав засудженого.

З метою недопущення зазначених порушень, під час здійснення перевірок, визначених Наказом № 400, прокурорами вивчаються матеріали особових справ засуджених, для підтвердження правильності розрахунку фактично відбутого строку покарання, призначеного судом, що потребує залучення значних людських та часових ресурсів.

Враховуючи зазначене, з метою якісного проведення прокурорами перевірок, визначених Наказом № 400, оптимального використання робочого часу та професійних ресурсів авторами розроблено комп'ютерну програму «Автоматичне обчислення строку відбутого засудженим покарання» (Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір від 12.05.2021 № 104528).

Комп'ютерна програма «Автоматичне обчислення строку відбутого засудженим покарання» (далі – Програма) забезпечує автоматичне обчислення строку застосування до засуджених ст.ст. 81, 82, 107 КК України (рис. 1).

Рис. 1. Інтерфейс програми: поля на білому фоні, позначені знаком «*», – обов'язкові для заповнення; у полях на сірому фоні дані відображаються автоматично (у тому числі ступінь тяжкості кримінального правопорушення)

Внесення прокурором (як користувачем) відомостей до Програми здійснюється на підставі даних особової справи засудженого, шляхом їх фіксації у відповідних полях.

Для перевірки правильності розрахунку строку можливого застосування ст.ст. 81, 82, 107 КК України у Програмі підлягають заповненню лише декілька полів з дотриманням такої послідовності: прізвище, ім'я, по батькові засудженої особи;

початок і строк призначеного покарання; кваліфікація кримінального правопорушення (за найтяжчою статтею КК України).

При зарахуванні до строку покарання строку попереднього ув'язнення згідно з ч. 5 ст. 72 КК України (у редакції Закону України від 26.11.2015 № 838-VIII), що діяла до 20.06.2017, користувачу необхідно також заповнити блок «Строк попереднього ув'язнення згідно з ч. 5 ст. 72 КК України (у редакції Закону України

від 26.11.2015 № 838-ХІІІ), що діяла до 20.06.2017.

В окремих випадках необхідна активація додаткових фільтрів Програми, що передбачає внесення відповідних даних:

– якщо особа раніше відбувала покарання у виді позбавлення волі за умисне кримінальне правопорушення і до погашення або зняття судимості знову вчинила умисне кримінальне правопорушення, за яке вона засуджена до позбавлення волі – додати позначку у полі «Раніше судимий»;

– якщо особа, яку раніше умовно-достроково звільнено від відбування покарання, знову вчинила умисне кримінальне правопорушення протягом строку невідбутої частини покарання – додати позначку у полі «ст. 71 КК України»;

– якщо особа засуджена до покарання у виді позбавлення волі за злочин, вчинений у віці до 18 років – додати позначку у полі «ст. 107 КК України».

На основі внесених даних Програма швидко, точно та автоматично здійснює розрахунок строку, відтак усуває «людський фактор» та потенційні ризики зловживань та запобігає помилковому, свідомо неправильному або несвоєчасному обрахунку відбутого засудженим строку покарання. Після внесення всіх (коректних) даних при натисканні кнопки «Про-

вести розрахунок» Програма автоматично розраховує (рис. 2):

– строк покарання з урахуванням ч. 5 ст. 72 КК України (у редакції Закону від 26.11.2015 № 838-ХІІІ), що діяла до 20.06.2017;

– відбутий строк;

– залишок;

– закінчення строку покарання;

– закінчення строку з урахуванням ч. 5 ст. 72 КК України (у редакції Закону від 26.11.2015 № 838-ХІІІ), що діяла до 20.06.2017;

– ст. 81 КК України;

– ст. 82 КК України;

– ступінь тяжкості;

– частину строку покарання для застосування пільги;

– дату настання пільги;

– строк попереднього ув'язнення згідно з ч. 5 ст. 72 КК України (у редакції Закону від 26.11.2015 № 838-ХІІІ), що діяла до 20.06.2017, включно на дату за рішенням суду (при заповненні відповідного поля);

– частину строку покарання для застосування пільги з урахуванням ч. 5 ст. 72 КК України (у редакції Закону від 26.11.2015 № 838-ХІІІ), що діяла до 20.06.2017 (при заповненні відповідного поля).

Обчислення строку застосування ст. ст. 81, 82 КК України

Прізвище інія по батькові: Іванов Василь Васильович

Порядковий номер запису в базі програми: 1

Дата розрахунку: 15.01.2021

Строк покарання з урахуванням ч. 5 ст. 72 КК України: Рік: 5, Міс.: 5, Дн.: 13

Закінчення строку покарання: 14.04.2022

Початок строку покарання: 14.10.2016

Відбуто: Рік: 4, Міс.: 3, Дн.: 1

Закінчення строку покарання з урахуванням ч. 5 ст. 72 КК України: 27.03.2022

Приваженний судом строк покарання: Рік: 5, Міс.: 6, Дн.:

Залишок: Рік: 1, Міс.: 2, Дн.: 12

Стаття КК України: 121 Част.: 2

Програма автоматично розраховує частину строку та дату настання пільги

Ступінь тяжкості: Т

Частина строку покарання для застосування пільги: Рік: 3, Міс.: 8, Дн.: 0

Дата настання пільги: 14.06.2020

Частина строку покарання для застосування пільги з урахуванням ч. 5 ст. 72 КК України: Рік: 3, Міс.: 7, Дн.: 13

Дата настання пільги: 27.05.2020

ст. 81 КК України: 2/3

ст. 82 КК України: 1/2

Рік: 2, Міс.: 9, Дн.: 0

Дата настання пільги: 26.06.2019

Строк попереднього ув'язнення згідно з ч. 5 ст. 72 КК України (у ред. до 20.06.2017): Рік: 0, Міс.: 0, Дн.: 18

Друк

Викід

При натисканні кнопки (за умови коректного введення даних) «Провести розрахунок» Програма автоматично розраховує наступні поля:

- строк з урахуванням ч. 5 ст. 72 КК України;
- відбуто;
- залишок;
- закінчення строку покарання;
- закінчення строку з урахуванням ч. 5 ст. 72 КК України (у ред. до 20.06.2017);
- ст. 81 КК України;
- ст. 82 КК України;
- ступінь тяжкості;
- частину строку покарання для застосування пільги;
- дата настання пільги;
- частину строку покарання для застосування пільги з урахуванням ч. 5 ст. 72 КК України (у ред. до 20.06.2017);
- ч. 5 ст. 72 КК України включно на дату за рішенням суду (при заповненні полів) України (у ред. до 20.06.2017)

Інший період тримання під вартою (за наявності)

Строк попереднього ув'язнення

Загальний строк попереднього ув'язнення у днях

Рис. 2. Програма у дії

Таким чином, Програма визначає дату можливого застосування до засудженого ст.ст. 81, 82, 107 КК України.

За результатами проведених розрахунків функціонал Програми надає можливість збереження користувачем отриманого результату та друку його вигляду (рис. 3), а також ведення е-журналу (рис. 4).

Вказана стаття розглядається в аспекті нагляду прокурора, разом з тим зазначимо, що запровадження даної програми в установах виконання покарань України надасть можливість, по-перше, перейти до ведення е-журналу, по-друге, здійснювати маніпуляції з розрахунку строків в автоматичному режимі, у тому числі з використанням вкладки «нагадування».

Обчислення строку застосування ст.ст. 81, 82, 107 КК України			
Прізвище, ім'я по батькові	Іванов Василь Васильович		
Строк покарання	5 р.	6 міс.	дн.
Початок строку покарання	14.10.2016		
Дата розрахунку	15.01.2021		
Строк відбутого покарання	4 р.	3 міс.	1 дн.
Закінчення строку покарання	14.04.2022		
Строк покарання з урахуванням ч. 5 ст. 72 КК України	5 р.	5 міс.	13 дн.
Закінчення строку покарання з урахуванням ч. 5 ст. 72 КК України	27.03.2022		
Стаття КК України	ст. 121 ч. 2		
Ступінь тяжкості	Т		
Частина строку покарання до ст. 81 (ст. 107) КК України	2/3	3 р.	8 міс. 0 дн.
Дата настання пільги	14.06.2020		
Частина строку покарання до ст. 81 (ст. 107) КК України з урахуванням ч. 5 ст. 72 КК України	2/3	3 р.	7 міс. 13 дн.
Дата настання пільги з урахуванням ч. 5 ст. 72 КК України	27.05.2020		
Частина строку покарання до ст. 82 КК України	1/2	2 р.	9 міс. 0 дн.
Дата настання пільги	14.07.2019		
Частина строку покарання до ст. 82 КК України з урахуванням ч. 5 ст. 72 КК України	1/2	2 р.	8 міс. 12 дн.
Дата настання пільги з урахуванням ч. 5 ст. 72 КК України	26.06.2019		
Строк попереднього ув'язнення згідно з ч. 5 ст. 72 КК України	3	14.10.2016	по 01.11.2016
Строк попереднього ув'язнення згідно з ч. 5 ст. 72 КК України (інший період)	3	по	
Загальний строк попереднього ув'язнення	18 дн.		

Рис. 3. Витяг з Програми

№ п/п	Прізвище І.Б.	Початок строку покарання	Дата обчислення	Ступінь тяжкості			Раніше судовий	ст. 71	ст. 107	Строк покарання			Закінчення строку	ст. 81	Частина строку			Дата настання пільги	Частина строку (залик)			Дата настання пільги (залик)
				Ст.	Част.	Ступінь				Рік	Міс.	Дн.			Рік	Міс.	Дн.		Рік	Міс.	Дн.	
1	Іванов Василь Васильович	14.10.2016	15.01.2021	121	2	Т				5	6		14.04.2022	2/3	3	8	0	14.06.2020	3	7	13	27.05.2020
2																						
3																						
4																						
5																						
6																						
7																						
8																						
9																						
10																						
11																						
12																						
13																						
14																						
15																						
16																						

Рис. 4. «Е-журнал»

Висновки

Сучасний ступінь розвитку інформаційних технологій надає можливість автоматизувати самоповторювані математичні та логічні операції, що застосовне, в тому числі, до нагляду прокурора за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах.

Створення спеціалізованих автоматизованих електронних алгоритмів на основі норм Закону та з урахуванням практичних напрацювань надає органам прокуратури ефективний та неупереджений інструмент правозастосування.

Рекомендації

В умовах триваючих процесів цифровізації кримінальної юстиції та з урахуванням необхідності оптимального використання органами прокуратури людських та часових ресурсів, доцільне системне впровадження розробленої авторами комп'ютерної програми «Автоматичне обчислення строку відбутого засудженим покарання» (Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір від 12.05.2021 № 104528) як ефективного та неупередженого інструменту правозастосування щодо автоматичного обчислення строку застосування до засуджених ст.ст. 81, 82, 107 КК України під час проведення прокурорами відповідних перевірок в порядку ст. 26 ЗУ «Про прокуратуру».

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 № 1697-VII (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>
2. Про організацію діяльності прокурорів з протидії порушенням прав людини у правоохоронній та пенітенціарній сферах: наказ Генерального прокурора від 29.12.2021 № 400. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0400905-21#n125>
3. Про організацію діяльності прокурорів з протидії порушенням прав людини у правоохоронній та пенітенціарній сферах: наказ Генерального прокурора від 29.12.2021 № 400. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0400905-21#n125>
4. Recommendation Rec (2003) 22 of the Committee of Ministers to member states on conditional release (parole). URL: <https://rm.coe.int/16800ccb5d>
5. Зельдов С.И. Освобождение от наказания и его отбывания. М. : Юрид. лит., 1982. 137 с.
6. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI (зі змін. і доп.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>
7. Кримінально-виконавчий кодекс України: Закон України від 11.07.2003 № 1129-IV (зі змін. і доп.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1129-15#Text>
8. Лемак Р.В. Прокурорський нагляд за додержанням законів в установах виконання покарань : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.10. Х., 2012. 20 с.
9. Курило М.П. Прокурорський нагляд за додержанням прав та законних інтересів засуджених до позбавлення волі : дис... канд. юрид. наук: 12.00.10. Х., 1998. 188 с.
10. Скригонюк М.І. Прокурорський нагляд за додержанням законів України при умовно-достроковому звільненні засуджених від кримінального покарання: автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.10. К., 1999. 20 с.
11. Настасяк О. Обчислення строків при застосуванні до засуджених умовно-дострокового звільнення від відбування покарання. Вісник прокуратури. 2016. № 1 (175). С. 109-119.
12. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 № 2341-III (зі змін. і доп.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>

Received (Надійшла) 25.02.2024

Accepted for publication (Прийнята до друку) 10.04.2024

**Implementation of the e-system during the monitoring of observance
of the laws in the conditional and early release of convicts
from the punishment or its substitution to a lesser one**

A. Stolitnii

Abstract. The relevance of this study is due to the complexity of calculating the terms of early release from serving a sentence and commutation of the unspent part of a sentence to a milder one. It is noted that potential corruption factors cause the risks of erroneous or deliberately incorrect calculation of the sentence served by a convicted person by correctional officers, which may lead to untimely early release of a convicted person from serving his/her sentence or commutation of the sentence. The author points out that the current level of development of information technology makes it possible to automate self-repetitive mathematical and logical operations, which is applicable, inter alia, to the prosecutor's supervision over the observance of laws in the execution of court decisions in criminal cases. The author emphasises that the creation of specialised automated electronic algorithms based on the provisions of the Law of Ukraine "On Public Prosecution" and taking into account practical developments provides the prosecution authorities with an effective and impartial law enforcement tool. The author describes the functionality and principles of operation of the computer program "Automatic calculation of the term of sentence served by a convict" (Certificate of copyright registration for a work dated 12.05.2021 No. 104528) developed by the authors, which ensures automatic calculation of the term of application of Articles 81, 82, 107 of the Criminal Code of Ukraine to convicts. It is concluded that in the context of the ongoing digitalisation of criminal justice and given the need for optimal use of human and time resources by prosecutors, it is advisable to systematically implement the developed computer program as an effective and impartial law enforcement tool for automatic calculation of the term of application of Articles 81, 82, 107 of the Criminal Code of Ukraine to convicts when prosecutors conduct relevant inspections in accordance with Article 26 of the Law of Ukraine "On Prosecution".

Keywords: prosecutor, supervision, punishment, parole, replacement, term, calculation, automation.